

13. Семитко А. П. Правовая культура социалистического общества : сущность, противоречия, прогресс / А. П. Семитко. – Свердловск : Изд-во Урал. ун-та, 1990. – 172 с.
14. Синюкова Т. В. Правосознание и правовое воспитание / Т. В. Синюкова // Теория государства и права / под ред.: Н. И. Матузова, А. И. Малько. – Саратов, 1995.
15. Сурилов А. В. Теория государства и права / А. В. Сурилов. – К., Одесса, 1989. – С. 450.
16. Петражицкий Л. И. Теория права и государства в связи с теорией нравственности / Л. И. Петражицкий. – СПб., 1909. – Т. 2.
17. Уледов А. К. Структура общественного сознания / А. К. Уледов. – М. : Наука, 1968. – 360 с.
18. Фарбер И. Е. Правосознание как форма общественного сознания / И. Е. Фарбер. – М. : Юридич. лит-ра, 1963. – 430 с.

Лучанська В.В.

УДК 168.522 + 130.2

РЕГІОНАЛЬНО-НАЦІОНАЛЬНИЙ КОМПОНЕНТ ЕКОЛОГІЇ КУЛЬТУРИ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ ЯК ЧИННИК ГУМАНІЗАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА

Очевидна потреба в нових концептуальних підходах, які могли б пояснити людині характер її сьогодняшнього буття і зафіксували значення екології культури в інформаційному суспільстві. Людина 20-21 століть побачила світ надзвичайно суперечливим, багатополосним, розрізним, фрагментарним, а також, завдяки інформаційним технологіям, єдиним. Людські істоти прагнуть до досягнення безлічі цілей і в той же час досліджують, яким чином та або інша мета може бути досягнута найефективніше, з найменшими втратами для досягнення інших цілей. Найбільш руйнівною і небезпечною є криза культури, розмивання основних культурних та моральних норм, існуючих тисячоліттями, які складають ядро екології культури в інформаційному суспільстві. В сучасній напруженій екологічній ситуації необхідне спеціальне вивчення особливостей становлення людини до природи в різних культурах. Роздумуючи над сенсом життя, людина оцінює навколишній світ, вибудовує визначену ієрархію цінностей, формує для себе ціннісні орієнтації. Особливе значення і актуальність набуває в сучасних умовах дослідження світу ціннісних орієнтацій молоді в пошуку сенсу життя, оскільки світ проходить черговий етап ломки традиційних цінностей. Історична цінність нового покоління полягає в забезпеченні безперервності цивілізаційного процесу, передачі фундаментальних цінностей від старшого покоління до майбутнього покоління. Молодь – чуйний барометр культурного розвитку суспільства. По тому, які цінності визнаються молоддю пріоритетними, можна дати адекватну оцінку етичного здоров'я даного суспільства. Вирішити проблему, чим в дійсності є «Я», покликана екологія культури, завдання якої – представити адекватну модель взаємин людини і природи, тобто людського в людині. Людність не лише виражає єство екології культури, але і стає властивістю буття людини. Людність - гарант етичної стабільності внутрішнього світу людини. Людність дозволяє особливим чином досягати суспільно значимі цілі. Людність є реалізацією гуманізму, з одного боку, а з іншої – передумовою для формування гуманістичного відношення до природи. Культурологічне осмислення реалізації людності дає гуманізм, як світоглядна система в інформаційному суспільстві. Пізнавши аксіологічні закономірності в екології культури, які стосуються існування цінностей, людина в змозі виробити ту або іншу життєву позицію, почати творчість нових цінностей на основі концепції екології культури в інформаційному суспільстві.

В монографії «Методологічні підстави теоретичного аналізу екології культури в інформаційному суспільстві» висвітлено процеси розвитку екології культури в інформаційному суспільстві. Кажучи про екологічну культуру, слід зазначити, що вона спирається на розуміння природи як найбільшої цінності, як загальної умови виживання людства в цілому і кожного окремого його представника. Теоретико-методологічну основу дослідження склали твори класиків світової і вітчизняної культурологічної і філософської думки, а також праці сучасних вчених, які займаються вивченням єства і форм прояву екологічної культури. Це дозволило здійснити дослідження вибраної теми з врахуванням наявних в різних областях наукового знання теорій і концепцій. У сучасній культурології достатньо багато місця приділяється розгляду таких проблем, як екологічна культура і екологія культури, екологічна етика, біосферні концепції культури, культура і глобальні проблеми людства, діяльність Римського клубу: критика безперервного зростання індустріального суспільства, нові ідеї в області організації життя людей (А. Печчеї, Л. Меддоуз і ін.), типи взаємин людини і природи. Головне завдання – формування морального обличчя людей. Екологія духу людського неотделима від екології всього соціокультурного середовища – природних і соціальних умов, повсякденних людських відносин, ціннісних орієнтацій, сім'ї, умов соціалізації і самореалізації, атмосфери, традиціями і звичаями. Екологічний стиль мислення – передумови екологічного синтезу знань. Розуміння витоків і істоти екологічних проблем, їх оцінка, а також вироблення певної позиції відносно стратегій їх дозволу і перспектив розвитку людської цивілізації. Сучасна екологічна криза ставить під загрозу життя всього людства і подолання кризи можливо лише на основі формування нового типу взаємин людини і природи, відповідно до адаптаційних здібностей природних систем, що унеможливають руйнування і деградацію природного середовища.

В монографії використані сучасні матеріали, які характеризують екологічну ситуацію на планеті, ситуацію в Україні, рівень екологічної культури людей. У частині критичного аналізу притягується ряд праць, досліджень ближнього і далекого зарубіжжя, література німецькою мовою. Широкий культурний

синтез необхідний, тому що екологічно позитивне відношення до природи властиве в різних ступенях і напрямках різним галузям і типам культури. Екологічна криза активізувала увагу багатьох сучасних вчених до проблем залежності існування природи від соціокультурної практики, від розвитку науки та техніки. Культурологи перенесли свою увагу з еколого-технологічних проблем на духовні та морально-етичні проблеми відношення людського суспільства до природи. Екологічна культура повинна складати основу світогляду сучасної людини, оскільки вона є головною умовою її виживання на Землі.

Джерела та література:

1. Лучанська В. В. Методологічні підстави теоретичного аналізу екології культури в інформаційному суспільстві : монографія / В. В. Лучанська. – Рівне : РДГУ, 2011. – 194 с.

Полякова А.Ю.

УДК 159.96:130.2

ПСИХОДЕЛИЧЕСКИЙ ЭСТЕТИЗМ ХИППИ

Проблема эстетизма связана с противопоставлением эстетического и этического в европейской культуре. И. Кант первым показал, что этическое относится к сфере разума, а эстетическое – к способности суждения, то есть они основываются на разных принципах и принадлежат разным способностям души. Кантовская эстетика оказывается подчиненной этике. Способность судить, опираясь на чувство удовольствия/неудовольствия, с которой мы имеем дело в эстетическом опыте, играет роль посредника между рассудком и разумом. Способность суждения опирается на принцип целесообразности и это очевидно для нас при обращении к искусству. Но в природе обнаружить (познать) целесообразность с помощью рассудка не удастся, поэтому рассудок оказывается напрямую связан со способностью суждения. Способность суждения позволяет нам судить о целесообразности природы, с одной стороны, посредством чувства удовольствия, и тогда мы имеем дело с субъективной целесообразностью, а с другой, обращаясь к рассудку и разуму, и тогда можно говорить об объективной целесообразности. Первую Кант называет эстетической способностью суждения, а вторую – телеологической. Именно в сочетании с рассудком и разумом способность суждения позволяет нам выйти за рамки субъективности. Но последующие интерпретации Канта, например, у Ф.Шиллера, а затем у ранних немецких романтиков акцентируют внимание на указанной Кантом разделенности эстетики и этики. Этим была заложена возможность возникновения эстетизма в качестве идеологии, которая впервые актуализировалась у ранних немецких романтиков. В дальнейшем эстетизм стал популярной жизненной позицией в артистических кругах и, по сути, стал идеологией богемы.

Под эстетизмом мы понимаем: 1) мировоззренческую установку, для которой характерна направленность «Я» на самое себя, состояние замкнутости, а также жажда чувственных/психических переживаний; 2) идеологию, чертами которой являются: аристократизм («аристократы духа»); индивидуализм; удвоение мира; культ чувственных наслаждений (гедонизм); аморализм/имморализм; жизнотворчество; эскапизм.

Обратившись к феномену контркультуры 1960-х – начало 1970-х годов, мы обнаружили, что для идеологии этого социокультурного феномена характерны черты эстетизма и что контркультура отчасти принадлежит к богемной традиции. Термин «контркультура» был введен Т.Роззаком в его известной работе «Создание контркультуры» (The making of a counter culture, 1969) и использовался для характеристики типа протестующего мироощущения, характерного для привилегированного студенчества и интеллигенции, «детей технократов», конца 1960-х годов. Но это была не форма отрицания культуры, а протест против репрессивной цивилизации, и, как пишет М. Султанова, «переводить на русский язык сам термин «контркультура», возможно, было бы правильнее как «контрцивилизация», либо как «антитехногенная культура», либо, например, как «культура-контр», «культура протеста» и т.д.» [8; с.26].

Внутри общего движения контркультуры можно выделить несколько групп, преследовавших в рамках борьбы с современной техногенной цивилизацией свои более частные интересы. Среди них: борьба за права национальных меньшинств (прежде всего чернокожих), женщин (феминизм), сексуальных меньшинств, антивоенные протесты (пацифизм), борьба за защиту окружающей среды (экологизм, энвайронментализм), коммунитаризм и движение хиппи. А. Минаев отмечает, что в молодежной контркультуре 1960-х годов правомерно выделить два основных направления: общественно-политическое и неполитическое. Наиболее массовым проявлением последнего стало движение хиппи [4]. Т. Миллер также пишет, что альтернативная культура 1960-х никогда не была монолитом и в пределах этого явления можно обнаружить, по крайней мере, две очень отличающихся позиции по отношению к социальному кризису: «новых левых», открыто политическую оппозицию к доминирующей культуре, и хиппизм (hippiedom), мир «выпавших» и культурно инакомыслящих [11; с.10].

Изначально представляя некоторую целостность, названную «контркультура», к 1967 году хиппи и «новые левые» стали сильно расходиться во взглядах. Способ протеста хиппи и «новых левых» может быть интерпретирован как бунт, в смысле, который придает этому слову А.Камю: «Я бунтую, следовательно, мы существуем». Молодыми бунтарями мир ощущался как противостояние «мы – они», в котором «они» олицетворяли экологический кризис, индустриальное общество, отчуждение, конформизм. Но формы этого экзистенциального бунта отличались: для «новых левых» был характерен бунт политический, для хиппи –